

Kancelář prezidenta republiky
Archiv Pražského hradu

Zpráva o činnosti
Archivu Pražského hradu
za rok 2022

Úvod

Archiv Pražského hradu (Archiv PH) uchovává a zpřístupňuje historické dokumenty k dějinám Pražského hradu, k jeho umělecko a kulturně-historickému významu, stavebnímu vývoji a obecně k jeho funkci ústředního sídla hlavy státu. Archiv PH vykonává tuto činnost od konce roku 1920 v souvislosti s postupným přebíráním péče o hradní areál Kanceláří prezidenta republiky (KPR). V letech 1920-1925 byly v Archivu PH soustředěny podle osmého oddílu mírové smlouvy s Rakouskem (podepsána v Saint-Germaine – en -Laye, 1919) během tzv. spisové a archivní rozluky historické archivní fondy z působnosti na Hradě fungujících úřadů v 16. - 20. století (do roku 1918). V roce 2020 si pracoviště připomenulo 100 let své existence vydáním jubilejní monografie *Hradu a obci: sto let Archivu Pražského hradu 1920-2020*.

V roce 1957 se na základě vládního nařízení 55/54 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu stala KPR výkonným orgánem památkové péče o chrám sv. Víta a z tohoto titulu převzala do odborné správy rovněž Kapitulní knihovnu se sbírkou hudebnin, Archiv Metropolitní kapituly a fond Jednota pro dostavbu chrámu sv. Víta. Na fondy Metropolitní kapituly byl v roce 2015 vznesen nárok ze strany vlastníka, tj. Metropolitní kapitulou u sv. Víta v Praze. Vedla se jednání o budoucím místě uložení těchto mimořádně vzácných archivních fondů. Na základě Smlouvy o úschově archivních fondů (leden/únor 2019) mezi Metropolitní kapitulou u sv. Víta a Kanceláří prezidenta republiky jsou fondy Metropolitní kapituly nadále uloženy v Archivu PH.

V současnosti je péče o fondy vykonávána na základě zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s potřebami zřizovatele – Kanceláře prezidenta republiky. Archiv PH je organizačně zařazen do Oddělení Archivy KPR a PH v Odboru spisové a archivní služby KPR (OSAS KPR), od 1. dubna 2015 je tento odbor veden v rámci Sekce administrativní KPR.

I. Personální podmínky v Archivu PH

Mgr. Tomáš Zubec, odborný archivář, vedoucí Archivu PH
Mgr. Martin Halata, ředitel OSAS KPR, samostatný archivář
Mgr. et Mgr. Lenka Kluková, odborná archivářka
Mgr. et Mgr. Petra Ponzerová, odborná archivářka
Bc. Anna Jenšíková, knihovnice
Martin Výborný, pracovník badatelný

II. Celkové množství uložených archiválií

V roce 2022 provedli pracovníci Archivu PH revizi části fondů. Při ní byl hlavní důraz kladen na kontrolu evidenčních jednotek (druh, počet) a na správnost zápisu údajů v evidenčním programu PEvA II, včetně údajů o metráži. Celková metráž archiválií činí po korekcích 1040 bm při 57 kmenových fondech. Specializovaná knihovna Archivu Pražského hradu a Archivu Kanceláře prezidenta republiky se rozrostla na 28 302 svazků knih.

III. Výběr, archivní zpracování a využívání archiválií

Badatelská návštěvnost se pomalu vrací do stavu před „covidovými“ lety, má tedy vzestupnou tendenci. Badatelnu archivu navštívilo 96 osob (včetně zahraničních – Japonsko, Itálie, Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko), uskutečněno bylo 194 badatelských návštěv. Zodpovězeno bylo cca 800 badatelských dotazů.

Akviziční činnost a delimitace:

- a) převedení archiválií do péče jiného archivu. Archivní soubor JUDr. Wilhelm Frick 1943-1945 (EL NAD 6) byl převeden do péče Archivu Kanceláře prezidenta republiky, 2 kartony o celkové metrāži 0,37 bm;
- b) přírůstek (technická, projektová dokumentace Kanceláře prezidenta republiky/Správy Pražského hradu) do fondu Nová plánová sbírka (EL NAD 15), 286 kartonů o celkové metrāži 53,5 bm;
- c) přírůstek (Stavebně historický průzkum) do fondu Sběrka pasportů (EL NAD 30) o celkové metrāži 0,035 bm.

Pro fond Jan Morávek byl obdržěn konvolut korespondence J. Morávka (k reprodukci).

Provedena revize části fondu SI z let 1832-1836 v souvislosti s její fotodokumentací v roce 2021. Provedena revize mikrofilmů a jejich popis dle inventáře Skicáře dómských architektů. Uložení, rozčlenění a kompletace nových přírůstků stavebně-technické dokumentace v rámci fondu Nová plánová sbírka. Pokračuje digitalizace fondu Sběrka fotografií Stavební správy PH, dále fondů Metropolitní kapituly a pozůstalosti Josefa Mockera.

Publikační činnost pracovníků Archivu PH:

Ke dni 27.10. vyšla kniha: Kol. autorů. *Pražský hrad: srdce českého státu*. Praha: SPH, 2022. ISBN 978-80-88315-12-4. V knize jsou zastoupeni pracovníci archivu svými autorskými texty:

HALATA, Martin. *Císařský byt v letech 1800–1918*, s. 352-362. *Dvorní kaple sv. Kříže*, s. 362-368, *Reprezentační sály Hradu*, s. 368-374.

PONZEROVÁ, Petra. *Slavnosti*, s. 470-481. PONZEROVÁ, Petra – CHOTĚBOR, Petr. *Katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha v 19. stol. a na počátku 20. stol.*, s. 374-385.

ZUBEC, Tomáš. *Pohřby na Pražském hradě*, s. 482-487, *Stavební správa a Hospodářská správa Pražského hradu*, s. 510-515. ZUBEC, Tomáš – MĚCHURA, Petr. *Vznik institucí správy areálu Pražského hradu*, s. 508-509.

HALATA, Martin. *Vězení více než palác. Pobyt dvora Karla X. na Pražském hradě*. In: LENDEROVÁ, Milena. *Modrá krev v občanském století: Konzervace i destrukce stereotypů každodenního života a životních strategií v průběhu 19. století*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2022, s. 137-169. ISBN 978-80-7560-440-8.

LENDEROVÁ, Milena a Martin HALATA. *Jak strávit exil. Francouzský král Karel X. na Pražském hradě.: How to spend one's exil. The French king Charles X at Prague Castle.* ČČH: Český časopis historický. Praha: HÚ AV ČR, 2022, **120**(1), 37- 79.

Recenze knihy: HALATA, Martin. (rec.) Ladislav ZIKMUND-LENDER – Helena ČAPKOVÁ (eds.), *Mýtus architekta: Jan Kotěra 150, Praha, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze 2021, 288 s. ISBN 978-80-88308-41-6, in: Theatrum Historiae, 30, 2022, s. 116-120.*

Účast na konferencích, přednáškách, školeních apod. pracovníků Archivu PH:

- *Paths to Idea, Inspiration-Realization-Interpretation.* KTF UK 28. 4. 2022
- *Obrazy v době Přemyslovců.* ÚDU AV ČR, Husova 4, Praha. 11.–12. 5. 2022.
- *Archivy, moc, politika.* Konference se konala v prostorách Národního archivu v Praze na Chodovci ve dnech 24. a 25. 11. 2022.
- Interní: *Školení spisové služby Ginis.* Účast na cvičení PO v APH.

Výstavy, na kterých Archiv PH participoval:

- *Plečnik 150 years.* Muzeji in galerije města Ljubljane, Slovenija 16. 6. 2022 – 27. 8. 2023.
- *Sólo pro stále mladou dámu.* 60 let činnosti oddělení dějin architektury. Hrad Špilberk 23. 6. – 31. 12. 2022.
- *Muzeum Řádu Bílého lva,* Nový palác, Pražský hrad.

IV. Stav archiválií

Archiválie uložené v depozitářích Archivu PH jsou v dobrém fyzickém stavu. Depozitáře jsou pod stálou elektronickou kontrolou a jejich klimatické podmínky jsou monitorovány pracovníky archivu a Správy Pražského hradu. Prostřednictvím centrální vzduchotechniky a mobilních odvlhčovacích jednotek jsou zajištěny stabilní podmínky pro uchování archiválií v depozitářích APH.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Restaurování a konzervace bílé smaltované cedule na ocelovém podkladu s nápísem KANZLEI DES STAATSPRÄSIDENTEN a vytvoření úložné a přenosné schránky v souvislosti s probíhající expozicí.

VI. Specializovaná knihovna Archivu Pražského hradu a Archivu Kanceláře prezidenta republiky

Veškerá činnost v knihovně probíhala v rámci schváleného rozpočtu určeného k budování, údržbě a ochraně knihovního fondu obou částí knihovny.

V průběhu roku byla prováděna běžná knihovnická agenda (katalogizace přírůstků, časopisy, výpůjčky, objednávky, ošetření fondu apod.).

Průběžná péče o knihovní fond a jeho řádné ukládání včetně efektivního využívání prostoru s ohledem na knihovní přírůstky. Do samostatných signaturních řad byly nadále vyčleňovány časopisy, sborníky a další publikace s ohledem na snazší a rychlejší vyhledávání. V průběhu roku byl dále doplňován seznam duplicitních (příp. nepotřebných) knih, časopisů a separátů z fondu APH. Položky ze seznamu duplicitních publikací byly postupně nabízeny dalším knihovnám a organizacím. Nadále je doplňován seznam pro zařazení nově objevených duplicit.

Přírůstek knih do fondu Specializované knihovny Archivu PH a Archivu KPR činí **362 publikací**, které byly získány zakoupením, na základě smluv, příp. darováním. Zakoupeno bylo též několik velmi zajímavých zahraničních titulů. Dodavatelé knih (vč. zahraničních) byli a jsou vybíráni především s ohledem na ceny, poskytované slevy a dodací podmínky (doprava, poštovné a balné). Důležitým kritériem je – zejména u antikvariátů – dostupnost zboží v aktuálním čase.

Knihovní fond	Počet knihovních položek	Přírůstek	Smlouvy	Dary	Nákupy	Zpětná katal. / vazby / aj.
Fondy APH a AKPR	24095	362	25	128	185	24
Uměnovědná knih.	2786	uzavřený fond	uzavřený fond	uzavřený fond	uzavřený fond	0
Knih. Oskar Schürer	1421	uzavřený fond	uzavřený fond	uzavřený fond	uzavřený fond	0
CELKEM	28302	362	25	128	185	24

Zpracoval:
Mgr. Tomáš Zubec m. p.
3. 2. 2023